

IMPERATIV

DERIVAČNÍ SCHEMA:

Kmen infinitivu – ě + -k- +	---	-ime
	-(0)	-ite
	<i>tegu(l) + 3. os. praes.</i>	

$$\begin{aligned} & -\text{ě} + -\text{k-} + \# \rightarrow \text{kalb k (...)} \\ & -\text{ě} + -\text{k-} + \# \quad \quad \quad \text{k (...)} \\ \text{é} \rightarrow \text{rašy-} & \text{ě} + -\text{k-} + \# \quad \quad \quad \text{k (...)} \end{aligned}$$

KOMENTÁŘ

1) Paradigma imperativu není úplné: novodobá litevština nemá speciální imperativní tvary pro 1. os. sg. a 3. os.

2) 2. os. sg. končí na sufix, nemá žádnou koncovku: *eik, duok, sakyk*. Vedle sufixu *-k-* se může vyskytovat varianta *-ki*: *eiki, duoki, sakyki*. Tvary na *-ki* jsou vzácnější, vyskytují se především v dialektech a v poezii, mají poetické zabarvení. Spisovná novodobá litevština v 2. os. sg. imp. jednoznačně preferuje tvary na *-k*.

3) Pokud infinitivní kmen končí na *g* nebo *k*, tyto souhlásky splývají se sufixem *-k* a výsledný tvar obsahuje pouze jedno *-k*:

áuhti, áuga, áugo [růst] → *aug-ti* → *aug* + *k* + # → *auk, aukime, aukite*;
ti, a, [točit] → *suk-ti* → *suk* + *k* + # → *suk, sukime, sukite*.

4) Pro 3. os. imperativu používá novodobá litevština konstrukci, kterou tvoří částice *te, tegu(l)* [ať, nechť] a 3. os. praes., resp. 3. os. fut. :

te eina / tegu(l) eina [ať jde]; *te nueis / tegu(l) nueis* [ať půjde]
te rašo / tegu(l) rašo [ať píše]; *te parašys / tegu(l) parašys* [ať napíše]

V litevštině kolísá pravopis těchto konstrukcí, je možné slova psát zvlášť nebo dohromady: *tenueis* [ať půjde], *tepadaro* [ať udělá] nebo *te nueis, te padaro*. Pravidla pro psaní „zvlášť“ či „dohromady“ zatím nejsou ustálena.

5) Původní litevský imperativní tvar pro 3. os. měl afix *te-* a koncovku *-ie* nebo *-ai* ([ať jde]; *tedárai* [ať dělá]). Dnes existuje pouze v dialektech, spisovná litevština tyto tvary již nezná, v běžném projevu se nepoužívají.

6) Imperativní tvary mají stejné prozodické charakteristiky jako infinitivní kmen dotyčného slovesa.

CVIČENÍ. Vyčasujte v imperativu:

láukti, láukia, láukė [čekat]; *ródyti, ródo,ródė* [ukazovat]; *válgyti, válgo, válgė* [jíst]
 vo [být]; [vézt]; [škubat];
 [zpívat]; jo [přšet]; [bzučet]; [hojit se]